

Nález Ústavního soudu potvrdil právo veřejnosti na informace o platech

Praha, 1. 11. 2017 - Ústavní soud [dnešním nálezem](#) konečně potvrdil právo na informace o platech a odměnách zaměstnanců veřejné sféry. Jasně také posvětil ústavní konformitu § 8b infozákona a jeho vyvažování mezi právem na informace a právem na ochranu soukromí. Z procesního hlediska dále rozhodl, že úřady musejí v těchto případech vždy vážit mezi právem na informace a ochranou soukromí provedením testu proporcionality. Nesouhlasil tak s Nejvyšším správním soudem, podle kterého je tento test již v zákoně. Oldřich Kužílek, expert Otevřené společnosti na právo na informace a spoluautor uvedeného zákona k tomu dodává, že „*nález v zásadě nic nemění, ale zvyšuje riziko soudních sporů. Ústavní soud rozhodl, že sklenice není poloplná, ale poloprázdná.*“

Okolnost, že v konkrétním případě ústavní stížnosti zakázal městu Zlín dokončit „postaru“ proces zveřejnění informace o platech vedoucích odborů a tajemníka, znamená jen to, že magistrát nejprve musí provést test proporcionality, a teprve pak je podle výsledku bude moci zveřejnit. Kritéria, která Ústavní soud pro takový test zopakoval, přitom jasně vedou k závěru, že informace je třeba poskytnout.

Skutečnost, že „vše prakticky zůstává jako dříve“ ÚS potvrdil i tím, že výslovně vyloučil retroaktivitu. Dal tím najevo, že dosavadním poskytováním informací nikomu nevznikla neodůvodněná újma, a ve výsledku bude třeba poskytovat prakticky stejné informace, jako doposud.

Nález asi způsobí více sporů, zatíží úřady a soudy

Nový postup při vyřízení žádosti o informace, který ÚS přikázal, způsobí výrazně vyšší administrativu, spory a následně žaloby. Méně znalé povinné subjekty si jej chybně vyloží jako konec poskytování těchto informací. Další budou vytvářet košatinu argumentací v testu proporcionality, proč informace neposkytnout. „*Dovedu si živě představit obstrukce požadavkem, aby žadatel doložil, že údaje chce ve veřejném zájmu a ne jen z plezíru, požadavek na odůvodňování žádosti se ostatně jako podmínka provedení testu v nálezu objevuje*“, upozorňuje Kužílek. Dramatické ústavní konflikty nález podle něj vyvolá z hlediska rovnosti před zákonem, kdy by běžný žadatel měl mít menší právo než novinář velké redakce. O to více vyvstává potřeba doplnit český systém přístupu k informacím institucionálně a zavést dohledový úřad (např. rozšířením Úřadu pro ochranu osobních údajů), který by sjednocoval praxi a řešil část sporů, než se dostanou k soudům.

Neudržitelná teze Ústavního soudu

Klíčovou tezi Ústavního soudu, že každý střet ústavně garantovaného práva na informace a práva na soukromí se musí řešit jednotlivým testem proporcionality, vykládá tento nález neudržitelně přehnaně. Pokud by tomu tak totiž bylo, musel by ÚS zakázat například ministerstvu financí zveřejňovat v registru plátců DPH fyzické osoby. U každé by muselo nejprve provést tento test. Že daňový zákon ukládá výslovně tyto údaje zveřejňovat, není dle ÚS dostatečný důvod pro vyloučení testu. V tomto případě by dokonce ÚS musel ustanovení zrušit, neboť ho nelze vyložit ústavně konformním způsobem. Takových příkladů je celá řada.

ÚS opakovaně omezuje právo na informace z formálních důvodů

Ústavní soud letos již podruhé zasahuje do ustáleného výkladu práva na informace. Poprvé v červenci sice souhlasil, že ČEZ by mohl poskytovat informace, ale rozhodl, že to bude muset být v zákoně napsáno poněkud jednoznačněji. Nyní usoudil, že na poskytnutí údajů o platech se musí jít „zleva“, a nikoliv „zprava“, jak dosud tvrdil Nejvyšší správní soud. Potvrdil, že „poskytování informací o odměnách za práci není obecně protiústavní“, ale přikázal doprovodit to mnohem větší agendou. Přitom v kontextu další své judikatury, například že v pochybnostech má přednost právo na informace, to znamená stejný výsledek jako dříve. „*Chápu, že Ústavní soud hájí zásadní principy, ale obávám se, že někdy nedohlíží dopad jejich doslovného výkladu do praxe,*“ uzavírá Kužílek.

Více informací poskytnete:

Adam Rut, manažer projektu Právo na informace,

adam.rut@osops.cz,

+420 773 258 112

Oldřich Kužílek, expert Otevřené společnosti

kuzilek@otevrete.cz

+ 420 602 358 808